

ด้านความมั่นคง

นโยบายข้อ

การปกป้องและเชิดชู
สถาบันพระมหากษัตริย์

นโยบายข้อ ๑

การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามประเพณี การปกครองของไทย รัฐบาลจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งยวดในอันที่จะเชิดชูสถาบันนี้ไว้ด้วยความจงรักภักดีและ ปกป้องรักษาพระบรมเดชานุภาพ โดยจะใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางสังคมจิตวิทยา และมาตรการ ทางระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิด ย่ำยีหรือประส่งร้าย มุ่งสั่นคลอน สถาบันหลักของชาติโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกรักและความผูกพันภักดีของคนอีกเป็นจำนวนมาก ตลอดจนเผยแพร่ ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นจริงเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชน ทั้งจะสนับสนุนโครงการทั้งหลายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ สถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงาน ทั้งหลายของรัฐเรียนรู้เข้าใจหลักการทรงงาน สามารถนำหลักดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการและการ พัฒนา ตลอดจนเร่งขยายผลตามโครงการและแบบอย่างที่ทรงวางรากฐานไว้ให้แพร่หลายเป็นที่ประจักษ์และ เกิดประโยชน์ในวงกว้างอันจะช่วยสร้างความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชนในที่สุด

รัฐบาลตระหนักเป็นอย่างยิ่งว่า สถาบันพระมหากษัตริย์มีความสำคัญยิ่งต่อประเทศชาติและประชาชนชาวไทย ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ชัดตลอดระยะเวลา ๗๐ ปี ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงครองสิริราชสมบัติ พระองค์ได้ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจนานัปการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และโดยที่ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ และมีพระราชปณิธานแน่วแน่ที่จะทำให้ประเทศชาติมั่นคงและประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยมีพระราชประสงค์ ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่าง ๆ ในการบำบัดทุกข์ และบำรุงสุขให้ประชาชนและพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า จึงมีพระมหากษัตริย์คุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้หน่วยพระราชทานและประชาชนจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ ร่วมปฏิบัติหน้าที่ในโครงการ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เพื่อพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของประชาชน โดยระดมพลังความรัก ความสามัคคี ทั้งของหน่วยงานในพระองค์ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน รัฐบาลจึงได้ดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อปกป้องเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสนองพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยใช้ศาสตร์พระราชทานที่จะสร้าง ประโยชน์อย่างมหาศาลให้แก่ประเทศชาติมาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศ โดยในปีที่ ๔ มีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑. การเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยความจงรักภักดีและปกป้องรักษาพระบรมเดชานุภาพ

๑.๑ การถวายความปลอดภัย รัฐบาลมีหน้าที่ถวายความปลอดภัยแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยมาตรการ ความปลอดภัยขั้นสูงสุด โดยในปี ๒๕๖๑ เหล่าทัพต่าง ๆ ได้จัดกำลังและยุทโธปกรณ์ในการถวายความปลอดภัย แก่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และ พระบรมวงศานุวงศ์ ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานและทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่ต่าง ๆ ดังนี้ ๑) กองบัญชาการกองทัพไทย จำนวน ๘๔๘ ครั้ง ๒) กองทัพบก จำนวน ๘๕๙ ครั้ง ๓) กองทัพเรือ จำนวน ๑๔๔ ครั้ง ๔) กองทัพอากาศ จำนวน ๕๗๘ ครั้ง และ ๕) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน ๑,๗๑๙ ครั้ง

๘ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายข้อ ๑

๑.๒ การดำเนินการเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ รัฐบาลได้ดำเนินงานเกี่ยวกับการปกป้องรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เข้าข่ายความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยติดตามและตรวจสอบผู้กระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ ข้อมูล รูปภาพ หรือการโฆษณาที่ไม่เหมาะสมในเว็บไซต์ สื่อออนไลน์ต่าง ๆ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ได้ตรวจพบเว็บไซต์ที่เข้าข่ายล่อลวงละเมิดสถาบันพระมหากษัตริย์ บ่อนทำลายสถาบันฯ และไม่เหมาะสม โดยได้มอบหมายให้หน่วยงานฝ่ายกฎหมายดำเนินการเกี่ยวกับเว็บไซต์ที่กระทำความผิดจำนวน ๑๕,๗๐๒ URLs ทั้งนี้ มีคำสั่งศาลอาญา (หมายเลขคดีดำ) ให้ระงับการทำให้แพร่หลายซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์แล้วจำนวน ๑๖,๓๓๙ URLs

๒. การเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

๒.๑ การจัดงานมหกรรมวัฒนธรรมใต้ร่มพระบารมี ๒๓๖ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๕ เมษายน ๒๕๖๑ เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีที่ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์และเพื่อเทิดพระเกียรติพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ในราชวงศ์จักรีที่ได้ทรงนำพาและพัฒนาประเทศให้เป็นปึกแผ่นและมีความเจริญรุ่งเรืองมาครบรอบ ๒๓๖ ปี โดยในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๑ มีพิธีบำเพ็ญกุศลถวายแด่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช และพิธีทำบุญตักบาตรพระสงฆ์ จำนวน ๒๓๗ รูป พิธีบวงสรวงศาลหลักเมืองกรุงเทพมหานคร พิธี ๕ ศาสนามหามงคล และมีริ้วขบวนที่แสดงถึงประวัติความเป็นมาของกรุงรัตนโกสินทร์และเหตุการณ์สำคัญตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๑๐ ภายใต้แนวคิด “รัตนโกสินทร์เรื่องรอง” จากลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์ ผ่านถนนราชดำเนินกลาง สนามหลวง และสิ้นสุดที่โรงละครวังหน้า จำนวน ๑๑ ริ้วขบวน ได้แก่ ๑) เฉลิมฉลอง ๒๓๖ ปี กรุงรัตนโกสินทร์ ๒) รัชกาลที่ ๑ สร้างบ้านแปงเมือง ๓) รัชกาลที่ ๒ พูเพื่องอวรรณกรรม ๔) รัชกาลที่ ๓ เลิศล้ำเศรษฐกิจ ๕) รัชกาลที่ ๔ แนวคิดอารยะ ๖) รัชกาลที่ ๕ วัฒนธรรมสู่สากล ๗) รัชกาลที่ ๖ มากล้นการศึกษา ๘) รัชกาลที่ ๗ ประชาธิปไตย ๙) รัชกาลที่ ๘ นำไทยสามัคคี ๑๐) รัชกาลที่ ๙ พระบารมีเปี่ยมล้น และ ๑๑) รัชกาลที่ ๑๐ ประชาชนเปี่ยมสุข โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่งกายด้วยชุดไทยสมัยต่าง ๆ เข้าร่วมริ้วขบวนดังกล่าวได้ นอกจากนี้ ยังจัดให้มีกิจกรรมในพื้นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร และรอบเกาะรัตนโกสินทร์ด้วย

๒.๒ การดำเนินการสำหรับงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

๒.๒.๑ จัดงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัฐบาลให้การต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่บุคคลสำคัญต่างประเทศที่เดินทางมาร่วมงานพระราชพิธี

ถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๐ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง โดยมีบุคคลสำคัญต่างประเทศทั้งในระดับพระประมุขรัฐ ประมุขรัฐ ผู้นำรัฐบาล รัฐมนตรี และผู้แทนระดับสูง ตลอดจนคู่สมรส รวม ๕๔ คน จาก ๔๒ ประเทศ และนำคณะทูตานุทูต ประกอบด้วย เอกอัครราชทูต และอุปทูตต่างประเทศประจำประเทศไทย รวม ๙๔ ประเทศ และหัวหน้าคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย พร้อมด้วยกงสุลใหญ่กิตติมศักดิ์และกงสุลกิตติมศักดิ์ประจำประเทศไทยที่มีถิ่นพำนักในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๔๗ ประเทศ และเลขาธิการคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (United Nations Economic and Social Commission for Asian and the Pacific: UNESCAP) ในฐานะผู้แทนองค์การระหว่างประเทศในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น ๒๒๑ คน เข้าร่วมพระราชพิธีด้วย

๒.๒.๒ จัดนิทรรศการงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๐ โดยเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานนิทรรศการฯ ซึ่งนิทรรศการฯ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนหลัก คือ ๑) **นิทรรศการพระผู้ทรงเป็นนิรันดร์** เป็นการแสดงพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แบ่งการจัดแสดงออกเป็น ๕ ส่วน ได้แก่ เมื่อเสด็จสวรรคตรัชกาลที่ร่มเย็น เพ็ญพระราชธรรม นำพระราชไมตรี และพระจักรีนิวัตฟ้า และ ๒) **นิทรรศการพระเมรุมาศพิमानนภิมิต**

“
**จัดนิทรรศการงาน
พระราชพิธี
ถวายพระเพลิง
พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
บรมนาถบพิตร
มีผู้เข้าชม ๔ ล้านราย**
”

นิทรรศการเล่าเรื่องราวเบื้องหลังและขั้นตอนการทำงานพระเมรุมาศ ได้แก่ ๑) สมมติเทวพิमान : สถาปัตยกรรมพระเมรุมาศ ๒) วิชานสถาปกาลา : จากแบบขยายสู่การก่อสร้าง ๓) ประติมาสร้างสรรค์ : งานประติมากรรมประดับพระเมรุมาศ ๔) สวรรค์บรรจงวาด : ฉากบังเพลิงและจิตรกรรมฝาผนังโครงการตามพระราชดำริ ๕) ยাত্রากฎภูษาธร : การบูรณปฏิสังขรณ์ราชรถและพระยานมาศ ๖) ตระการวิจิตรศิลปกรรม : งานประณีตศิลป์ในพระราชพิธี และ ๗) นำสัมผัสพระสุเมรุ : นิทรรศการสัมผัสเพื่อผู้พิการทางสายตาทภายในบริเวณพระเมรุมาศ

๑๐ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
นโยบายข้อ ๑

นอกจากนี้ ยังมีการแสดงมหรสพและการแสดงชุดต่าง ๆ เวลา ๑๘.๐๐-๒๒.๐๐ น. มีการประโคมดนตรีวงบัวลอย บริเวณศาลาลูกขุน เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. และทุกวันเสาร์และอาทิตย์ มีการแสดงโขนหน้าพระที่นั่งทรงธรรม เพื่อให้ผู้เข้าชมนิทรรศการได้สัมผัสบรรยากาศเสมือนวันถวายพระเพลิงพระบรมศพ ทั้งนี้ ระหว่างวันที่ ๒ พฤศจิกายน-๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ มีผู้เข้าชมรวมทั้งสิ้น ๔,๐๐๐,๐๘๖ ราย จำแนกได้ ดังนี้ พระภิกษุและสามเณร ๒๓,๔๙๙ รูป วิลแชร์ ๕๘,๑๘๕ คน ผู้พิการ ๕,๘๘๗ คน กลุ่มชาติพันธุ์ ๓๒๐ คน นักท่องเที่ยวต่างชาติ ๖๑,๒๐๓ คน สื่อมวลชน ๒,๑๐๖ คน ประชาชนทั่วไป ๓,๐๙๕,๔๙๙ คน นักเรียนและนักศึกษา ๗๕๓,๔๒๗ คน

๒.๓ การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และพระบรมวงศานุวงศ์

๒.๓.๑ กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

(๑) **จัดงานมหกรรมวัฒนธรรมแห่งชาติ** เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ในฐานะที่ทรงเป็น “อัคราภิกษศิลปิน” หมายถึง “ศิลปินผู้ยิ่งใหญ่ ผู้ปกป้องรักษางานศิลปะ” ประกอบกับพระราชกรณียกิจอันเป็นที่ประจักษ์ว่า ทรงนำมิติทางวัฒนธรรมมาส่งเสริมอาชีพ คุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทยให้ได้อยู่ดีกินดี ทั้งยังส่งผลต่อการอนุรักษ์ ส่งเสริมและฟื้นฟูมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมของชาติ โดยภายในงานประกอบด้วย นิทรรศการและการสาธิตมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม เช่น การทำเครื่องรัก เครื่องเงิน เครื่องถม การสาธิตการทำยาสมุนไพรไทยจากตำรายาหลวงปู่ศุข การสาธิตช่างสิบหมู่ การสาธิตการแสดงผลงานของศิลปินแห่งชาติ จำลองตลาดประชารัฐ ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม ๑๐ สาย ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรม จากเครือข่ายวัฒนธรรมทั่วประเทศ และการแสดงทางวัฒนธรรมนาฏศิลป์พื้นบ้าน

(๒) **จัดแสดงรำถวายพระพร “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ๘ สถิตหทัยไทย”** และการแสดงละครตีกดาบร่ำพร เรื่อง นางเสือง ณ โรงละครแห่งชาติ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานการแสดงละครตีกดาบร่ำพรและให้ประชาชนได้มีโอกาสรับชมการแสดงที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

(๓) **จัดกิจกรรมเทศน์มหาชาติเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ ณ** ชุมชนวัดจำปา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เพื่อถวายพระพรชัยมงคลและสืบสานพระราชปณิธานธรรมราชินีที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงมีแนวพระราชดำริให้ประชาชนได้ปฏิบัติธรรมเป็นมงคลแก่ชีวิต

(๔) **เปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ และแหล่งเรียนรู้ทั่วประเทศ** โดยไม่เก็บค่าเข้าชมและค่าธรรมเนียม เพื่อส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนตระหนักถึงความเป็นเจ้าของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และช่วยกันดูแลอนุรักษ์ไว้เป็นมรดกของชาติ

๒.๓.๒ จัดพิธีถวายพระราชกุศลและถวายพระพรชัยมงคล

(๑) จัดพิธีทำบุญตักบาตรถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง ได้อัญเชิญพระพุทธรูปพระพุทธรูปบรมมหาจักรีศรีภูมิพลมหาราช ๖๐ พรรษา และนิมนต์สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ จำนวน ๑๐ รูป ประกอบพิธีเจริญพระพุทธมนต์ หลังจากนั้นสมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ พระสงฆ์ และสามเณร จำนวน ๖๗๐ รูป รับบิณฑบาต

(๒) จัดพิธีทำบุญตักบาตรถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๖ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ ณ บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง ได้อัญเชิญพระพุทธรูปพระพุทธรูปโลกนาถสิริคุณ และนิมนต์สมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ จำนวน ๑๐ รูป ประกอบพิธีเจริญพระพุทธมนต์ หลังจากนั้นสมเด็จพระราชาคณะ พระราชาคณะ พระสงฆ์ และสามเณร จำนวน ๒๔๓ รูป รับบิณฑบาต

(๓) จัดพิธีมหามงคลบำเพ็ญพระราชกุศลอุทิศถวาย สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และเจริญพระพุทธมนต์ ถวายพระพรชัยมงคล สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๑ ณ พระลานพระราชวังดุสิต

(๔) จัดพิธีทำบุญตักบาตรถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันชาติ และวันพ่อแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ พระสงฆ์และสามเณร จำนวน ๙๐๑ รูป รับบิณฑบาต ณ พระลานพระราชวังดุสิต

๒.๔ การจัดงาน “อุ๋นไอรัก คลายความหนาว” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดงาน “อุ๋นไอรัก คลายความหนาว” ณ พระลานพระราชวังดุสิต และสนามเสือป่า ระหว่างวันที่ ๘ กุมภาพันธ์-๑๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ภายในงานแบ่งเป็น ๓ โซน ได้แก่ ๑) โซนพระลานพระราชวังดุสิต จัดแสดงนิทรรศการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกถึงความรักความผูกพันของประชาชนกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ในชื่อว่า นิทรรศการ “สยามประชารักรัก” ๒) โซนสนามเสือป่า จัดให้มีร้านค้าในพระบรมวงศานุวงศ์ และร้านค้ารับเชิญ โดยร้านค้าทุกร้านจะใช้ลักษณะสถาปัตยกรรมอาคารในสมัยรัชกาลที่ ๕ และ ๓) โซนร้านอาหารและเครื่องดื่ม โดยระหว่างวันที่ ๘ กุมภาพันธ์-๑๑ มีนาคม ๒๕๖๑ มีผู้เข้าร่วมรวม ๑,๒๖๑,๕๐๙ ราย

๒.๕ การดำเนินโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้หน่วยราชการในพระองค์ร่วมกันจัดโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ “เราทำความ ดี ด้วยหัวใจ” เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติและแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ โดยนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ประสานงานโครงการจิตอาสาพระราชทานตามแนวพระราชดำริ ซึ่งมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ สำหรับการรวมพลังจิตอาสาฯ ในพื้นที่ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าจิตอาสาฯ ระดับจังหวัด และนายอำเภอเป็นหัวหน้าจิตอาสาฯ ระดับอำเภอ จัดกิจกรรมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยพัฒนาแหล่งน้ำ คู คลอง และปรับปรุงภูมิทัศน์ในพื้นที่สาธารณประโยชน์ทั่วประเทศ ในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๐,๗๕๖ ครั้ง และกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการพัฒนาคูคลองในเขตต่าง ๆ จำนวน ๒๔๑ คลอง ปัจจุบันมีประชาชนลงทะเบียนจิตอาสาฯ รวมทั้งสิ้น ๔,๗๔๒,๗๘๐ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑)

๒.๖ การดำเนินโครงการบรรพชาอุปสมบทและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เพื่อแสดงความจงรักภักดี และสำนึกในพระกรุณาธิคุณที่ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจนันทนาการด้วยพระวิริยอุตสาหะ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพสกนิกรชาวไทยทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จนเป็นที่ประจักษ์และจารึกอยู่ในหัวใจของคนไทยทุกคน โดยเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๐ คณะผู้บรรพชาอุปสมบทและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศลฯ จำนวน ๖๑ คน เข้าเฝ้าสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ณ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร เพื่อเข้ารับประทานผ้าไตรครอง และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระราชทาน พระวโรกาสให้ผู้บรรพชาอุปสมบทและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศลฯ เข้าเฝ้ารับเสด็จ ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ รับพระราชทานผ้าไตร เพื่อนำไปถวายพระอุปัชฌาย์ ณ วัดไทยพุทธคยา สาธารณรัฐอินเดีย วันที่ ๑๓-๒๑ มกราคม ๒๕๖๑ ผู้บรรพชาอุปสมบทและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศลฯ จำนวน ๖๑ คน ได้เดินทางไปเจริญพระพุทธรณ์จาริก แสวงบุญและปฏิบัติธรรมถวายพระกุศล ณ พุทธสถานและสังฆนียสถานทั้ง ๔ แห่ง ณ สาธารณรัฐอินเดีย และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล และประกอบพิธีลาสิกขาและเดินทางกลับประเทศไทย

๒.๗ การจัดงาน “รวมใจเป็นหนึ่งเดียว United as One” เพื่อขอบคุณผู้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ณ อุทยานก้าหลวง-ขุนน้ำนางนอน จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๑ โดยผู้ปฏิบัติภารกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ขึ้นรับสำเนาพระราชกระแส ทรงขอบใจ ที่พระราชทานไว้ เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เบื้องหน้าพระฉายาลักษณ์ ในโอกาสนี้ นายกรัฐมนตรี ในนามของรัฐบาล ได้กล่าวขอบคุณน้ำใจ และความเสียสละของทุกฝ่ายที่ช่วยให้ภารกิจสำเร็จ สะท้อนให้เห็นถึงการรวมพลังทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่พร้อมช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน

๒.๘ การจัดแสดงนิทรรศการและให้การสนับสนุนการจัดนิทรรศการแก่หน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย (๑) นิทรรศการ “ตามรอยพระบาท ปราชญ์แห่งการพัฒนา” ในงาน “พรรณไม้งามอร่ามสวนหลวง ร.๙” ครั้งที่ ๓๐ ระหว่างวันที่ ๑-๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๐ (๒) “นิทรรศการในรูปแบบโมเดลการบริหารจัดการน้ำตามแนวพระราชดำริ” ในงาน ๑) “อุ่นไอรัก คลายความหนาว” ณ พระลานพระราชวังดุสิต และสนามเสือป่า ระหว่างวันที่ ๑-๑๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ๒) “สัปดาห์อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำแห่งชาติและวันน้ำโลก ประจำปี ๒๕๖๑” ณ ศูนย์จัดแสดงสินค้าและการประชุม อิมแพค เมืองทองธานี เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๑ และ ๓) “เฉลิมศึกสุขสันต์ มหาสงกรานต์ ตำนานไทย” ณ พระลานพระราชวังดุสิต และสนามเสือป่า ระหว่างวันที่ ๖-๘ เมษายน ๒๕๖๑ (๓) นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ในงาน “ทันตมหิตล ร่วมใจ เทิดไท้องค์ราชัน” ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พลาซ่า ปิ่นเกล้า กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๒๘-๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ และ (๔) นิทรรศการ ชุด “สืบสาน รักษา ต่อยอด” ร่วมในงาน ๑) นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติประจำปี ๒๕๖๑ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๑ และ ๒) ชมศูนย์ศึกษาพัฒนาความรู้ ดูนิทรรศการ ครั้งที่ ๑๙ ประจำปี ๒๕๖๑ ภายใต้ชื่อ “สืบสาน รักษา ต่อยอด สร้างสุขปวงประชา” ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม-๕ กันยายน ๒๕๖๑

๓. การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชกรณียกิจเพื่อประชาชน

๓.๑ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และพระราชกรณียกิจ ดังนี้

๓.๑.๑ จัดงานชุมนุมยุวกาชาดส่วนภูมิภาค เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร งานชุมนุมยุวกาชาดส่วนภูมิภาค ๘ ภูมิภาคทั่วประเทศ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ประจำปี ๒๕๖๑ ภายใต้คำขวัญ “เทิดไท้องค์ราชัน สร้างสรรค์สามัคคี มีจิตอาสา” โดยมีผู้บังคับบัญชายุวกาชาด เจ้าหน้าที่ เข้าร่วมงานชุมนุมกว่า ๕,๒๗๐ คน

๓.๑.๒ จัดพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจจรี (Princess Maha Chakri Award: PMCA) รางวัลดังกล่าวเป็นรางวัลเกียรติยศแห่งความเป็นครูที่ยิ่งใหญ่ที่จัดขึ้นเป็นครั้งแรกในระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมกัน ๑๑ ประเทศ โดยคัดเลือกและประกาศผลครูรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจจรี ครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๖๐ มีครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจจรี ครั้งที่ ๒ ปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑ คน รางวัล “คุณากร” จำนวน ๒ คน รางวัล “ครูยิ่งคุณ” จำนวน ๑๗ คน และรางวัล “ครูขวัญศิษย์” จำนวน ๑๓๖ คน โดยมีการจัดพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจจรี เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ ทั้งนี้ ในปี ๒๕๖๑ ได้ดำเนินการคัดเลือกครูผู้สมควรได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจจรี ครั้งที่ ๓ แล้ว โดยจะมีการจัดพิธีพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามาหัจจรี ในปี ๒๕๖๒

๓.๑.๓ จัดงานพิธีถวายราชสดุดี เนื่องในวันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้จัดพิธีถวายราชสดุดี และถวายบังคมพระราชนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องในวันสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า หรือวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ บริเวณสนามหญ้าหน้าอาคารราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ

๓.๑.๔ ปรับปรุงเนื้อหาในหนังสือเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยให้เป็นปัจจุบัน มีการดำเนินงานใน ๒ ส่วน คือ ๑) จัดทำเอกสารความรู้เกี่ยวกับพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร และ ๒) แต่ละหน่วยงานที่มีสถานศึกษาในสังกัดจะปรับปรุง หนังสือเรียนในส่วนที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยให้เป็นปัจจุบัน ทั้งในส่วนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่ต้องเขียนใหม่เพิ่มเติม เช่น เรื่องพระราชประวัติพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรี คำที่ใช้เรียก พระบรมวงศานุวงศ์ การจัดโต๊ะหมู่บูชาที่ต้องเปลี่ยนพระบรมฉายาลักษณ์

๓.๑.๕ จัดกิจกรรมวันรักการอ่าน เนื่องในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑ เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกำหนดให้การอ่านเป็นวาระแห่งชาติ และกำหนดวันดังกล่าวเป็น “วันรักการอ่าน” และได้กำหนดให้ปี ๒๕๕๒-๒๕๖๑ เป็นทศวรรษแห่งการอ่านและได้มอบหมาย ให้หน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดกิจกรรมเทิดพระเกียรติและร่วมเฉลิมฉลองครบทศวรรษการอ่าน โดยจัดให้มีการประกวดแข่งขันนวัตกรรมส่งเสริมการอ่านตามแนวพระราชดำริ ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้านการส่งเสริมการอ่านที่ห้องสมุดประชาชน และสำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนทุกแห่งทั่วประเทศ

๓.๑.๖ จัดแสดงนิทรรศการเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพกษัตริย์เกษตร โดยจัด แสดงนิทรรศการสร้างต้นแบบและฐานการเรียนรู้ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในด้านการเกษตร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช มีเกษตรกร นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปเข้าชม จำนวน ๔๖๖,๓๔๓ คน รวมทั้งร่วมกับเกษตรกร หน่วยงาน องค์กร ร้านค้า จัดแสดงนวัตกรรมการเกษตร การสาธิต การจำหน่ายสินค้าและ ผลผลิตด้านการเกษตร ๑๑ ครั้ง ถ่ายทอดองค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตร ๒๐ ครั้ง และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติแก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ๗๗,๘๓๔ คน

๓.๒ การเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเวทีนานาชาติ

๓.๒.๑ ขับเคลื่อนในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยประเทศไทยได้รับมอบหมายจากประเทศ สมาชิกของกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ให้เป็นผู้ประสานงานการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เช่น กรอบความร่วมมือเอเชีย (Asia Cooperation Dialogue: ACD) กรอบการประชุม ว่าด้วยการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์และมาตรการสร้างความไว้วางใจระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย (Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia: CICA) และในกรอบอาเซียน เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ประเทศไทย ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานในเรื่องการเชื่อมโยง ระหว่างการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนภายใต้กรอบวิสัยทัศน์ ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕ กับการบรรลุวาระด้านการพัฒนา ที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ของสหประชาชาติ โดยไทยได้ร่วมกับ สำนักงานเลขาธิการอาเซียนและคณะกรรมการเศรษฐกิจ และสังคมของเอเชียและแปซิฟิกแห่งสหประชาชาติ (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: UNESCAP) จัดทำรายงาน “Complementarities between the ASEAN Community Vision 2025 and the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development: A Framework for Action” ซึ่งได้เปิดตัว รายงานดังกล่าวในช่วงการประชุม Asia-Pacific Forum on Sustainable Development ประจำปี ๒๕๖๑ ตลอดจน

๑๖ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายข้อ ๑

การส่งเสริมบทบาทของไทยในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในโอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นเจ้าภาพการประชุมสำคัญ ๆ ได้แก่ การประชุมสุดยอดยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) ครั้งที่ ๘ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ การประชุมสุดยอดอาเซียน (ปี ๒๕๖๒) และการประชุมกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) (ปี ๒๕๖๕)

๓.๒.๒ ขับเคลื่อนในกรอบสหประชาชาติและการประชุมระหว่างประเทศ ได้แก่

(๑) ประเทศไทยได้รับยกย่องให้เป็นตัวอย่างความสำเร็จของประเทศที่ส่งเสริมความร่วมมือใต้-ใต้ (ความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา) ในโอกาสวันสหประชาชาติว่าด้วยความร่วมมือใต้-ใต้ (United Nations Day for South-South Cooperation) เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๑ สำนักงานสหประชาชาติเพื่อความร่วมมือใต้-ใต้ (United Nations Office for South-South Cooperation: UNOSSC) ได้มอบสัญลักษณ์ที่ระลึกให้แก่ประเทศไทย เพื่อเป็นเกียรติและยกย่องในฐานะที่ประเทศไทยมีบทบาทเด่นในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่านความร่วมมือใต้-ใต้อย่างต่อเนื่อง และในโอกาสเดียวกัน UNOSSC ได้จัดพิมพ์หนังสือแนวปฏิบัติที่ดีของความร่วมมือ ใต้-ใต้และไตรภาคี (Good Practices in South-South and Triangular Cooperation for Sustainable Development) ฉบับที่ ๒ โดยได้พิจารณาคัดเลือกโครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเกษตรแบบยั่งยืนตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนเทคนิคสิรินธรดงคำซ่าง นครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ให้เป็นหนึ่งในตัวอย่างของแนวปฏิบัติที่ดีของประเทศไทยที่มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในต่างประเทศ

(๒) ผลักดันและเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวทางหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมาย SDGs ในกรอบการประชุมระหว่างประเทศ ในการประชุม Regional Consultation on South-South Cooperation in Asia and the Pacific และการประชุม Asia-Pacific Forum for South-South Cooperation ระหว่างวันที่ ๒๗-๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๑ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศ ร่วมกับคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (Economic and Social Commission for Asia and the Pacific: ESCAP) และ UNOSSC ได้นำคณะผู้แทนต่างประเทศจาก ๔๓ ประเทศ เดินทางไปศึกษาดูงาน โครงการที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ที่ศูนย์เรียนรู้สัมมาชีพชุมชน ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี และพิพิธภัณฑ์การเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อแสดงให้เห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนและประเทศไทยมีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าวให้แก่ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ด้วย

(๓) บทบาทประเทศไทยในคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (Economic and Social Council: ECOSOC) หลังจากปี ๒๕๖๐ ไทยเป็นหนึ่งใน ๔๔ ประเทศที่นำเสนอรายงานความคืบหน้าในการอนุวัติวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ของประเทศต่าง ๆ โดยสมัครใจ (Voluntary National Review: VNR) ต่อที่ประชุม

High-Level Political Forum on Sustainable Development (HLPF) ในปี ๒๕๖๑ ไทยได้จัดทำรายงาน VNR อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าไทยจะไม่ต้องนำเสนอรายงานดังกล่าวต่อที่ประชุม HLPF 2019 เพื่อให้หน่วยงานที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในประเทศได้ทราบสถานการณ์ดำเนินงานของไทยตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของไทยในการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับท้องถิ่นและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยไทยได้เผยแพร่รายงานดังกล่าวในระหว่างการจัดกิจกรรมคู่ขนานต่าง ๆ ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพหลักและร่วมสนับสนุนช่วงการประชุม HLPF 2019 เช่น กิจกรรมคู่ขนานเรื่อง “Green Economy and its transformative impacts towards sustainable development in its all dimensions” ซึ่งไทยเป็นเจ้าภาพหลัก จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา เพื่อเผยแพร่การดำเนินงานของไทยด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง

๓.๒.๓ ขยายหุ้นส่วนความร่วมมือตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sufficiency Economy Philosophy for Sustainable Development Goals Partnership: SEP for SDGs Partnership) ระหว่างไทยกับนานาประเทศ ดังนี้

(๑) ความร่วมมือตามนโยบาย SEP for SDGs Partnership กับนานาประเทศที่สนใจและได้นำแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ได้แก่

(๑.๑) **ความร่วมมือสองฝ่าย (ทวิภาคี)** มี ๒๓ ประเทศ ที่มีโครงการหรือกำลังริเริ่มดำเนินโครงการที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ได้แก่ โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่ราชอาณาจักรเลโซโท สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรตองกา และสาธารณรัฐฟีจี โครงการพัฒนาชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบที่ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต สาธารณรัฐชิลี สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา สาธารณรัฐโมซัมบิก และมองโกเลีย รวมทั้งมีประเทศที่กำลังริเริ่มดำเนินโครงการกับไทย ได้แก่ สาธารณรัฐโตโก สาธารณรัฐเซเนกัล สาธารณรัฐคีร์กีซ สาธารณรัฐมาดากัสการ์ สาธารณรัฐเบนิน สหภาพคอโมโรส สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา หมู่เกาะโซโลมอน สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐปารากวัย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐวานูอาตู นอกจากนี้ ยังมีอีก ๖ ประเทศ ที่แสดงความประสงค์ที่จะร่วมมือกับไทยในด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้แก่ สาธารณรัฐไนเจอร์ บูร์กินาฟาโซ สาธารณรัฐทาจิกิสถาน สาธารณรัฐคอซอวอ ราชอาณาจักรภูฏาน และสหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล

(๑.๒) **ความร่วมมือสามฝ่าย (ไตรภาคี)** เช่น ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในการดำเนินโครงการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐเกาหลีในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประเทศสมาชิกอาเซียน อีกทั้งประเทศญี่ปุ่นกำลังพิจารณาดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในเซเนกัล ภายใต้กรอบความร่วมมือไตรภาคีไทย-ญี่ปุ่น-เซเนกัล

(๒) ให้ทุนฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประเทศกำลังพัฒนา ได้แก่

(๒.๑) **ทุนฝึกอบรมระยะสั้นภายใต้หลักสูตรฝึกอบรมนานาชาติประจำปี (Annual International Training Course: AITC)** ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ โดยในช่วงระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๐-สิงหาคม ๒๕๖๑ ให้ทุนแก่ผู้เข้าอบรมจากประเทศกำลังพัฒนา ๖๔ ประเทศ รวม ๑๓๕ คน เข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในประเทศไทย

(๒.๒) **ทุนศึกษาต่อระดับปริญญาโทภายใต้หลักสูตรนานาชาติ (Thai International Postgraduate Programme: TIPP)** ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ โดยในช่วงระหว่างเดือนกันยายน ๒๕๖๐-สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้ให้ทุนแก่เจ้าหน้าที่รัฐจากประเทศกำลังพัฒนา ๘ ประเทศ รวม ๑๑ คน เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโทต่าง ๆ ในประเทศไทย

(๒.๓) **ทุนฝึกอบรมหลักสูตร KOICA-TICA Joint Training Programmer on Sustainable Agriculture and Environmental Management based on Sufficiency Economy Philosophy** ซึ่งมีเจ้าหน้าที่รัฐจากประเทศสมาชิกอาเซียน ๔ ประเทศ รวม ๙ คน เข้าร่วมการฝึกอบรม ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศมาเลเซีย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย

(๒.๔) **ทุนฝึกอบรมหลักสูตร Sustainable Development in Developing Country: Thailand Model for Africa** ให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐจาก ๖ ประเทศ ในภูมิภาคแอฟริกา รวม ๑๕ คน เข้าร่วมการฝึกอบรม

(๒.๕) **เชิญผู้แทนจากต่างประเทศมาศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย** เช่น คณะเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากเซเนกัลศึกษาดูงานโครงการพัฒนาชุมชนยั่งยืนบนพื้นฐานการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๙-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๓.๒.๔ ส่งเสริมการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับเยาวชนไทยกับต่างประเทศ (SEP for SDGs Youth Partnership) เพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชนไทยในฐานะ “ยูทูท SEP for SDGs” สำหรับเสริมสร้างความร่วมมือกับเยาวชนต่างประเทศในการขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ดังนี้

(๑) การจัดเสวนาระดับเยาวชน เรื่อง “SDGs สร้างด้วยกัน ตอนคนเด็กสร้างเมือง: Youth for SDGs Conference: Urban Edition” เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑ เพื่อสร้างความตระหนักรู้และเปิดเวทีแลกเปลี่ยนความเห็นกับกลุ่มเยาวชนเกี่ยวกับการพัฒนาเมืองและชุมชนอย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจและกล่าวถึงอย่างมากในเวทีระหว่างประเทศ อีกทั้งเป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ ๑๑ (SDG11) “เมืองและชุมชนยั่งยืน” และการดำเนินการตามวาระใหม่แห่งการพัฒนาเมือง (New Urban Agenda: NUA)

(๒) การจัดเสวนาระดับเยาวชน เรื่อง “SDGs สร้างด้วยกัน ตอน สร้าง ใช้ ใส่ใจโลก” เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในกลุ่มเยาวชนไทยเกี่ยวกับวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ และการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ ๑๒ (SDG12) “การสร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน”

๓.๒.๕ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์แก่กลุ่มเป้าหมายและสาธารณชนต่างประเทศ ผ่านกิจกรรมดังนี้

(๑) **จัดนิทรรศการเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง และ SEP for SDGs Partnership** เช่น การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ SEP for SDGs Partnership ในช่วงการประชุม UN Global South-South Development Expo (GSSD Expo 2017) ณ เมืองอันทาลีซา สาธารณรัฐตุรกี ระหว่างวันที่ ๒๗-๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ การจัดนิทรรศการ SEP for SDGs Partnership ในช่วงการประชุม Asia-Pacific Forum on Sustainable Development (APFSD) 2018 ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๒๘-๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ การจัดนิทรรศการ SEP for SDGs Partnership ในช่วงการประชุมประจำปีของ ESCAP สมัยที่ ๗๔ ณ ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๑

(๒) **กิจกรรม “Share It With TICA” เพื่อประกวดบทความในหัวข้อเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ในกลุ่มอดีตผู้รับทุนของกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ** เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการพัฒนาในมิติต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มสาธารณชนต่างประเทศ โดยมีผู้ส่งบทความประกวดทั้งหมด ๖๕ คน (ภาษาอังกฤษ ๕๔ คน และภาษาฝรั่งเศส ๑๑ คน) จาก ๓๔ ประเทศ ในจำนวนนี้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ชนะการประกวด จำนวน ๙ คน ที่นำเสนอและสะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย ๑) รางวัลชนะเลิศ จำนวน ๑ คน จากสาธารณรัฐซิมบับเว และ ๒) รางวัลชมเชย จำนวน ๘ คน จากสาธารณรัฐชิลี ราชอาณาจักรภูฏาน สาธารณรัฐแซมเบีย สาธารณรัฐมาดากัสการ์ สาธารณรัฐปารากวัย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรโมร็อกโก และราชอาณาจักรกัมพูชา โดยทั้ง ๙ คน จะได้รับรางวัลเป็นทุนฝึกอบรมนานาชาติประจำปี ๒๕๖๒ (AITC) ของกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

(๓) เผยแพร่องค์ความรู้และการศึกษาต่องานเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาที่ยั่งยืน แก่ผู้เข้ารับทุนหลักสูตร “Sufficiency Economy Philosophy towards a Sustainable Development” คณะผู้เข้าร่วมหลักสูตร “Sustainable Development in Developing Country: Thailand Model for Africa” คณะผู้เข้าร่วมโครงการ “เยาวชนอาเซียนเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยพระยุคลบาท” รุ่นที่ ๒ เยาวชนจากประเทศสมาชิกอาเซียน จำนวนทั้งสิ้น ๗๐ คน จาก ๑๐ ประเทศ คณะนักศึกษาจากมหาวิทยาลัย แห่งรัฐเซาท์แคโรไลนา สหรัฐอเมริกา คณะผู้แทนจากประเทศสมาชิกของศูนย์พัฒนาชนบทแบบผสมผสานสำหรับภูมิภาคเอเชีย และแปซิฟิก (Centre on Integrated Rural Development for Asia and the Pacific: CIRDPAP) คณะผู้บริหารระดับสูง ของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาและคณะเจ้าหน้าที่ระดับสูงของสาธารณรัฐจีนเกิ้ล

๓.๓ การส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการทรงงานผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์ศึกษา การพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์การเรียนรู้ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศให้แก่สถาบันการศึกษา เด็ก เยาวชน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ในหลักสูตร “นักบริหารการพัฒนา ตามแนวพระราชดำริ” (นบร.) รุ่นที่ ๗ ระหว่างวันที่ ๓๑ มกราคม-๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ๕๐ คน หลักสูตร “พัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ” (พพร.) รุ่นที่ ๗ ระหว่างวันที่ ๙ พฤษภาคม-๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ๕๐ คน โครงการค่ายเยาวชนรู่้งานสืบสานพระราชดำริ (RDPB CAMP) รุ่นที่ ๘ จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ โครงการค่ายเยาวชนรู่้งานสืบสานพระราชดำริ RDPB CAMP Extra ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ โดยคัดเลือกเยาวชนอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี ที่ได้รับรางวัลเยาวชนดีเด่นด้านต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ จากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จำนวน ๗๖ คน และครั้งที่ ๒ โครงการค่ายเยาวชนรู่้งานสืบสานพระราชดำริ RDPB CAMP ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๑ นำเยาวชนอายุระหว่าง ๑๘-๒๕ ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศ จำนวน ๘๐ คน และการฝึกอบรมในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๓ ครั้ง ได้แก่ ๑) ณ ศูนย์ศึกษา การพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับ การอบรม ๕๒ คน ๒) ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร ระหว่างวันที่ ๔-๗ กันยายน ๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับการอบรม ๕๗ คน และ ๓) ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ระหว่างวันที่ ๒๕-๒๘ กันยายน ๒๕๖๑ มีผู้เข้ารับการอบรม ๕๗ คน

๔. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการส่งเสริมสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔.๑ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๑.๑ ดำเนินโครงการส่งเสริมการนำมาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมสู่ภาคปฏิบัติ (มอก.๙๙๙๙) เพื่อน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมไทย โดยจัดสัมมนา เพื่อสร้างเครือข่ายและผลักดันแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มอก.๙๙๙๙ สู่ภาคปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการ องค์กรภาคเอกชน และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมรวมทั้งสิ้น ๓๓๓๓ คน พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ ภาคอุตสาหกรรมเพื่อการพัฒนาองค์กรเข้าสู่มาตรฐานเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมสู่ภาคปฏิบัติ โดยจ้างสถาบันรับรองมาตรฐาน ISO เป็นที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ ในการพัฒนาองค์กรเข้าสู่มาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ภาคอุตสาหกรรมกับหน่วยงานแสดงเจตจำนงเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐ หน่วยงานที่ปรึกษาดำเนินการ ดังนี้ ๑) จัดฝึกอบรม เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและหลักการประเมิน สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการมีผู้ประกอบการเข้าร่วม ๑๐ หน่วยงาน ๒๐๔ คน ๒) ติดตามความคืบหน้างานที่มอบหมาย และฝึกอบรมในเรื่องแนวทางการกำหนด-เชื่อมโยงกลยุทธ์และ แนวทางการบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ จำนวน ๑๐ หน่วยงาน ๓) ติดตามความคืบหน้างานที่มอบหมายและฝึกอบรม เรื่อง การกำหนดหัวข้อในการนำไปปฏิบัติและกำหนดวัตถุประสงค์ เศรษฐกิจพอเพียงระดับองค์กร ๔) ติดตามความคืบหน้างานที่มอบหมายและฝึกอบรม เรื่อง การกำหนดวัตถุประสงค์ เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลและการกำหนดแผน/โครงการขององค์กร จำนวน ๑๐ หน่วยงาน ๕) ตรวจสอบองค์กร ติดตามความคืบหน้าผลการดำเนินงาน จำนวน ๑๐ หน่วยงาน ๖) จัดสัมมนา เรื่อง การทวนสอบประสิทธิผล และความสำเร็จของการนำ มอก.๙๙๙๙ ไปใช้ของสถานประกอบการ มีผู้ประกอบการเข้าร่วม จำนวน ๒๒ หน่วยงาน และ ๗) ตรวจสอบติดตามความก้าวหน้าในการนำ มอก.๙๙๙๙ ไปประยุกต์ใช้ในองค์กรเพื่อการทวนสอบประสิทธิผล และความสำเร็จของการนำ มอก.๙๙๙๙ ไปใช้ของสถานประกอบการ จำนวน ๑๐ หน่วยงาน

๔.๑.๒ ดำเนินงานตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(๑) **พัฒนาเกษตรกรอินทรีย์** มีผลการดำเนินงานดังนี้ ๑) **กลุ่มเตรียมความพร้อมเกษตรกร** ในการทำ เกษตรอินทรีย์ ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง ๒๐,๔๔๒ คน จัดตั้งศูนย์ผลิตชีวอินทรีย์ ๒๓ ศูนย์ ผลิตชีวอินทรีย์ ๑๒,๒๑๗ ตัวอย่าง ผลิตพ่อแม่พันธุ์แมลงศัตรูธรรมชาติ ๑๓๑,๖๐๐ ตัว ส่งเสริมในแปลงใหญ่ ๒๓ แปลง และพัฒนากลุ่มเกษตรกร สู่อำนาจรับรองมาตรฐาน (กลุ่มใหม่) ๑,๕๘๖ คน และ ๒) **กลุ่มระยะปรับเปลี่ยนการผลิต** โดยถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตเกษตร อินทรีย์ ๖๒,๙๔๓ คน จัดทำแปลงต้นแบบ ๑,๒๕๔ คน ส่งเสริม การผลิตการเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ๔,๒๗๕ คน สนับสนุนปัจจัยการผลิตอินทรีย์ด้านปศุสัตว์ ๒๐,๐๘๙ ตัว รวมกลุ่ม ของสมาชิกสหกรณ์ ๓,๒๘๒ คน นอกจากนี้ ยังสร้างความตระหนักรู้ เรื่องคุณภาพมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และจัดอบรมสัมมนา ให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์รวม ๔๔ ครั้ง ตรวจสอบประเมิน แปลงเบื้องต้น ๕,๐๐๐ คน และพัฒนาเกษตรกรสู่อำนาจรับรอง ในกลุ่มเดิม ๙๕๐ คน รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรและ

“
สร้างเครือข่ายและผลักดัน
แนวทาง
เศรษฐกิจพอเพียง
มอก.๙๙๙๙
แก่ผู้ประกอบการ
๑๐ หน่วยงาน
”

“
ถ่ายทอดความรู้ด้านการ
ผลิตเกษตร
อินทรีย์
แก่เกษตรกร
๖๒,๙๔๓ คน
”

พิกัดแปลง (PGS) ในพื้นที่ ส.ป.ก. ๑,๓๓๔ คน ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพิ่มประสิทธิภาพ จัดหาน้ำ และปรับปรุงระบบส่งน้ำ ๑,๓๓๐ ไร่ จัดหาและปรับปรุงระบบส่งน้ำในพื้นที่ไฮดรโมเดล ๓,๕๐๐ ไร่ ผลิตปุ๋ยหมักโดยศูนย์ต้นแบบปุ๋ยหมักแบบเดิมอากาศ ๑,๖๐๔ ตัน ตรวจวิเคราะห์สารฯ ๑๐๐ ตัวอย่าง จัดทำคู่มือเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมในพื้นที่ ส.ป.ก. ๑๒,๐๐๐ เล่ม จัดตั้งกองทุนสนับสนุนการตรวจรับรองมาตรฐาน ๑ กองทุน และ ๓) **กลุ่มเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์** โดยส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ที่มีศักยภาพ ๓๒ ศูนย์ การจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ ๒๗๘ คน การเลี้ยงปลาในนาข้าว ๑,๐๐๐ คน และพัฒนากลุ่มเกษตรกร ผู้การรับรองกลุ่ม ๕๒๑ คน ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ไฮดรโมเดลครบ ๘๙ กลุ่ม ฝึกอบรมการตรวจรับรอง แบบมีส่วนร่วมรวม ๔๗๔ คน สร้างศูนย์เรียนรู้พืชอาหารสัตว์ ๘ แห่ง ตรวจต่ออายุ และตรวจรับรองฟาร์ม ๒๕,๓๗๔ คน สถานที่จัดจำหน่ายเกษตรอินทรีย์ ๑๔๙ แห่ง ศึกษาวิจัยด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ๔ ที่ และพัฒนาตลาดสีเขียว ๑๐ แห่ง พัฒนาศูนย์ข้อมูลตรวจรับรองผลิตภัณฑ์อินทรีย์แล้ว ๙ แห่ง และยกระดับมาตรฐานแหล่งแปรรูป ๒ โรง ฐานข้อมูลตรวจรับรองพืชอินทรีย์ ๑ ระบบ และข้าวอินทรีย์ ๑ ครั้ง อยู่ระหว่างดำเนินการ ดำเนินโครงการส่งเสริม และสนับสนุนสินเชื่อสีเขียว และจัดทำรหัสต่อท้ายพิกัดศุลกากรสำหรับสินค้าเกษตรอินทรีย์ ๒ เรื่อง รวมทั้งการศึกษาแนวทางการจัดตั้งสถาบันพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ๓ ครั้ง

(๒) **ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่** มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ ๑) รับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ (รายใหม่ ปี ๒๕๖๑) ๗๐,๑๗๒ คน และประเมินศักยภาพและจัดกลุ่มของเกษตรกร (รายเดิม ปี ๒๕๖๐) ๗๐,๐๓๔ คน จำแนกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A ๑๗,๕๓๔ คน กลุ่ม B ๓๙,๕๘๔ คน และกลุ่ม C ๑๒,๙๑๖ คน ๒) ส่งเสริมองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการ ๖๘,๖๗๖ คน และ ๓) สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานเพื่อการพึ่งพาตนเองแก่เกษตรกร ๑๑๔,๓๑๘ คน

นอกจากนี้ ได้จัดทำเกษตรผสมผสาน โดยถ่ายทอดและฝึกอบรมความรู้ในการพัฒนาการเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการโดยให้ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้จัดฝึกอบรม ๑๕,๕๕๖ คน จัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงเรียนรู้ ๑,๐๐๐ ไร่ ดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๑,๔๘๙ คน ใน ๒๓ จังหวัด และอุดหนุนปัจจัยการผลิตของสมาชิกให้แก่สถาบันเกษตรกร ๒๓ จังหวัด วงเงิน ๙.๙๓ ล้านบาท การผลิตพืชผัก เลี้ยงโค แพะ สัตว์ปีก และประมง จำนวน ๑,๔๙๑ คน ในพื้นที่ ๒๗,๔๘๖ ไร่ และส่งเสริมวนเกษตร แบบพึ่งพาตนเอง ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ๔๕,๘๖๓ ไร่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ๒๐,๓๓๕ ไร่ รวมทั้งสนับสนุน ให้มีการประกอบอาชีพผสมผสานทั้งอาชีพการเกษตรและสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นแหล่งฝึกทักษะในการประกอบอาชีพ และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร เป็นศูนย์รวมอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านจากทุกภาคของประเทศ ๑,๒๗๓ คน

๔.๑.๓ เผยแพร่และประชาสัมพันธ์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๑) นิทรรศการ ชุด “เศรษฐกิจพอเพียงนำทางชีวิต” ได้จัดนิทรรศการในกิจกรรมวันแห่งคุณธรรม และจริยธรรม (Morality & Ethics Day) โครงการส่งเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา : วันแห่งคุณธรรม และจริยธรรม (Morality & Ethics Day) ณ อาคารรัฐสภา ๑ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร และร่วมจัดแสดงนิทรรศการ ใน “พิธีมอบรางวัลการประกวดผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกองทัพไทย ประจำปี ๒๕๖๑” โดยศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง ณ กองบัญชาการ กองทัพไทย จัดตั้งศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเกษตรทฤษฎีใหม่ประจำตำบล จำนวน ๗,๔๒๔ แห่ง และขยายผลสถานศึกษาพอเพียง เพื่อให้นักเรียนและประชาชนได้รับบริการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และให้ศูนย์ดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริและเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทในชุมชน ที่ผ่านมามีในปี ๒๕๖๐ มีนักเรียน นักศึกษา และประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๕๘๐,๘๘๘ คน และในปี ๒๕๖๑ ได้ขยายผลสู่สถานศึกษาเอกชน จำนวน ๑,๓๒๐ โรง ใน ๑๘ จังหวัดทั่วประเทศ

(๒) ประกาศรายชื่อสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” จำนวน ๒,๑๙๒ แห่ง และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา จำนวน ๘๕ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๒,๒๗๗ แห่ง

(๓) จัดพิธีมอบเกียรติบัตรแก่สถานศึกษาพอเพียงและปாயศุูนย์การเรียนรู้ฯ เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ สร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานสนองงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาพอเพียง จำนวน ๒,๑๙๒ แห่ง และรับปாயศุูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา จำนวน ๘๕ แห่ง

(๔) พัฒนาสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “สถานศึกษาพอเพียง” ให้เป็น “ศุูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา” ซึ่งในปัจจุบันมีสถานศึกษาพอเพียงที่ได้รับการพัฒนาและประเมินผลเป็นศุูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จำนวน ๒๙๐ แห่ง

๔.๑.๔ พัฒนาคุณภาพผู้ผลิตภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดำเนินการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ราษฎรในเรื่องการพัฒนาคุณภาพและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทาง รวมทั้งยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของราษฎร แล้วจำนวน ๑๗๐ คน

๔.๒ การสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔.๒.๑ ดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยดำเนินการโครงการต่าง ๆ ได้แก่ ๑) จัดฝึกอบรมฝีมือแรงงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทักษะฝีมือในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่ประยุกต์กับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือตามความต้องการของแรงงาน รวมทั้งสนับสนุนและบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้บรรลุผลสำเร็จตามพระราชประสงค์ ตลอดจนสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕,๐๔๓ คน ๒) ฝึกอบรมร่วมกับมูลนิธิฯ เข็มในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เพื่อพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานให้เป็นช่างเครื่องช่วยคนพิการ ส่งผลให้แรงงานได้มีโอกาสทำงานในโรงงานขาเทียมของโรงพยาบาลชุมชน ผู้พิการขาขาดจะได้รับขาเทียมที่ดี มีคุณภาพ ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึงและรวดเร็ว รวมถึงผู้พิการสามารถดำรงชีวิตได้สะดวกและมีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน ๑๑๔ คน และ ๓) จัดมหกรรมสร้างงานสร้างอาชีพ เผยแพร่พระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานมีความรู้ ความเข้าใจ ในพระราชกรณียกิจด้านการส่งเสริมอาชีพ และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพใหม่ได้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๒๑,๖๑๐ คน

๔.๒.๒ ดำเนินโครงการตามพระราชดำริตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรรมยั่งยืน รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของเกษตรกรรมที่ยั่งยืนจึงได้สนับสนุนและพัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้ ๑) สำรวจและวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปัจจัยการผลิตของกรมพัฒนาที่ดิน รวมทั้งพัฒนาศุูนย์ศึกษาฯ อันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแหล่งให้ความรู้ การพัฒนาทรัพยากรดินด้านต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกร นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป ๕๑๙,๗๐๕ คน ๒) ให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านปศุสัตว์ ๒๒,๒๒๒ คน ๕๐๖ โรงเรียน และบริการผ่าตัดทำหมันภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ๑๖๕,๗๕๑ ตัว ให้ความรู้ด้านข้าว ๓๕,๕๐๒ คน ด้านหม่อนไหม ๒,๐๘๒ คน ด้านการเกษตร ๑๓,๙๐๐ คน สอนแนะนำการทำบัญชี ๑๐,๕๒๑ คน ส่งเสริมอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ ๑๐๖ แห่ง ๓,๒๕๗ คน รวมทั้งอุดหนุนเงิน ๑๑.๔๖ ล้านบาท ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำ ปลอยลงสู่แหล่งน้ำ ๓๑๕.๕๔ ล้านตัว ส่งเสริมและสนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ๕,๒๒๐ คน จัดตั้งศุูนย์เรียนรู้และสาธิตการเพาะเลี้ยง

“
ให้ความรู้
ในการพัฒนา
ทรัพยากรดิน
แก่เกษตรกร นักเรียน และผู้สนใจทั่วไป
๕๑๙,๗๐๕ คน
”

สัตว์น้ำ ๔๐ แห่ง ฝึกอบรม ๘,๐๘๐ คน ๓) ให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ด้านดิน ๖๓๑,๕๓๕ คน ด้านกฎหมาย ๒๓๑ ครั้ง ด้านบัญชี ๕๙,๘๗๗ คน ด้านสหกรณ์ ๓๓,๖๒๒ คน ด้านข้าว ๒๐๔ คน ด้านการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร ๔๖,๒๐๐ คน และ ๔) อบรมเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ๒,๒๕๒ คน และอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ๒๐๕ โรงเรียน จัดทำแปลงต้นแบบ ๒,๕๐๐ ไร่ และให้บริการวิชาการ ๑๔,๕๐๘ คน รวมทั้งซ่อมแซม บำรุงรักษา เพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทานและการบริหารจัดการน้ำ ๔๓๒ รายการ

๔.๒.๓ ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ต่าง ๆ รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการส่งเสริมและพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ต่าง ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๑๔๘ โครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๖๑๘,๘๘๒,๖๔๕ บาท ดังนี้

(๑) โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณแบ่งตามภาค

ภาค	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)
ภาคกลาง	๒๘	๔๐๖,๑๔๖,๔๙๗
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๓๔	๖๕๑,๐๘๙,๕๐๔
ภาคเหนือ	๕๗	๗๘๐,๕๓๒,๒๖๒
ภาคใต้	๑๙	๕๑,๑๐๗,๑๘๙
ไม่ระบุภาค	๑๐	๒๙,๙๖๗,๑๙๓
รวม	๑๔๘	๒,๖๑๘,๘๘๒,๖๔๕

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

(๒) โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณแบ่งตามประเภท

ประเภท	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)
ด้านการเกษตร	๑	๗,๓๕๗,๒๗๘
ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ	๔๖	๑,๓๓๘,๔๓๖,๔๓๔
ด้านสิ่งแวดล้อม	๓๖	๑๒๓,๔๑๗,๙๓๗
ด้านส่งเสริมอาชีพ	๔	๓๔๐,๗๒๖,๕๖๖
ด้านคมนาคม/สื่อสาร	๑	๓๕,๐๐๐,๐๐๐
ด้านสาธารณสุข	๒	๘๑,๓๓๖,๘๔๐
ด้านการศึกษา	๑	๒,๗๙๑,๐๐๐
บูรณาการ/อื่น ๆ	๔๗	๖๘๙,๘๑๖,๕๙๐
รวม	๑๔๘	๒,๖๑๘,๘๘๒,๖๔๕

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

๔.๒.๔ ดำเนินโครงการพระราชดำริฝนหลวง รัฐบาลได้ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งให้แก่พี่น้องประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยกองทัพอากาศได้สนองพระมหากรุณาธิคุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในโครงการพระราชดำริฝนหลวง โดยจัดเตรียมอากาศยาน จำนวน ๑๒ เครื่อง ประกอบด้วย เครื่องบินลำเลียงแบบที่ ๒ ก จำนวน ๔ เครื่อง เครื่องบินโจมตีทางยุทธการแบบที่ ๒ จำนวน ๖ เครื่อง และเครื่องบินโจมตี แบบที่ ๗ จำนวน ๒ เครื่อง นอกจากนี้ ยังสนับสนุนฐานปฏิบัติการให้กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเตรียมความพร้อมไว้ทั้งหมด ๑๑ กองบินทั่วประเทศ โดยมีผลการปฏิบัติการบินฝนหลวงของกองทัพอากาศ โดยเฉลี่ย จะทำการบินปีละประมาณ ๖๐๐ เที่ยวบิน คิดเป็นเวลาบินเฉลี่ยประมาณ ๘๐๐ ชั่วโมงบิน ใช้สารฝนหลวงประมาณ ๑,๐๐๐ ตันต่อปี ใช้พลูซิลเวอร์ไอโอไดด์ปฏิบัติการกักจับยังพายุลูกเห็บ จำนวน ๒๐๐ นัดต่อปี และพลูสารดูดความชื้น จำนวน ๑๐๐ นัดต่อปี ซึ่งผลการปฏิบัติการดังกล่าวประสบผลสำเร็จอย่างดี เป็นผลให้ปริมาณน้ำในเขื่อน และปริมาณน้ำฝนในพื้นที่การเกษตร เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก สามารถบรรเทาความเดือดร้อนจากปัญหาภัยแล้งได้อย่างดียิ่ง

๔.๒.๕ ดำเนินการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ดังนี้ ๑) ถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวง ๑๐๓,๕๖๘ คน ด้านปศุสัตว์ ๑,๔๐๐ คน การผลิตพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพ พื้นที่ ๑,๘๐๐ คน กลุ่มแม่บ้าน ๑๖ กลุ่ม ปลูกผักเมืองหนาว ปลอดภัยจากสารพิษ ๑๐๘ ไร่ และสอนแนะนำการทำบัญชี ๗๐๕ คน ๒) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ๑๑,๓๒๖ ไร่ ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อแจกและปล่อย ๑,๘๔๕,๐๐๐ ตัว และ ๓) แนะนำส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มเตรียมสหกรณ์ ๙๒ แห่ง ๓,๗๕๕ คน สนับสนุนเงินอุดหนุนเพื่อจัดหาอุปกรณ์การผลิต และก่อสร้างปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน ๔ แห่ง วงเงิน ๑.๑๙๒ ล้านบาท รวมทั้งส่งเสริมสร้างและพัฒนา อุทยานหลวงราชพฤกษ์ มีประชาชนและผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ๘๘๐,๗๙๖ ราย

๔.๒.๖ ดำเนินโครงการค่ายเรียนรู้และเผยแพร่โครงการพระราชดำริ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา) ปี๒๕๖๑ ได้ดำเนินโครงการค่ายเรียนรู้และเผยแพร่โครงการพระราชดำริ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา) จำนวน ๓ ค่าย ค่ายละ ๕๐ คน เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีการเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีจากการน้อมนำหลักทรงงาน พระราชกรณียกิจ แนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมจิตสำนึกในการรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และเชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชนในการเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สัมผัสได้ของนิสิตนักศึกษา เป็นห้องทดลองหรือห้องเรียนมีชีวิตของสถาบันอุดมศึกษา และนิสิตนักศึกษาได้รับแนวคิดที่ดีที่สามารถนำมาประยุกต์และปรับใช้ในการดำเนินชีวิตให้อยู่อย่างพอเพียง พอดี และมีความสุข และสามารถปรับตัวให้เท่าทันกับสภาวะการณ์ปัจจุบันและอนาคตได้